

Avdelningen för agrarhistoria
Patrick Svensson, professor
Jesper Larsson, avdelningschef

Årsrapport för Avdelningen för agrarhistoria 2024

Under 2024 har avdelningens fått in flera stora anslag. European Research Council (ERC) har beviljat en ansökan om så kallat konsolideringsbidrag till avdelningen och det är det första ERC anslaget någonsin i samhällsvetenskap och humaniora till SLU. Vi har också fått in anslag från Vetenskapsrådet, både i den öppna utlysningen och för en internationell postdoktor, samt ett anslag från Riksbankens jubileumsfond. Vi är också medsökande i en beviljad ansökan från Vetenskapsrådet. Vi har antagit en ny doktorand och fler är på väg in. Det har antagits en ny docent i agrarhistoria. På det hela taget har det varit ett mycket lyckosamt år som finns beskrivet i detalj nedan.

Personal

Professor Patrick Svensson är ämnesföreträdare för agrarhistoria. Docent Jesper Larsson är universitetslektor i agrarhistoria och var tillika avdelningschef. Före detta prorektor Karin Holmgren var professor vid avdelningen fram till den 31 augusti och är sedan 1 september professor emeritus vid institutionen. Även Janken Myrdal är professor emeritus vid avdelningen.

Fil dr. Martin Andersson var forskare vid avdelningen fram till den 31 augusti och var därefter tjänstledig till och med den 31 december. Fil. dr. Kristofer Jupiter är anställd som forskare och har från september varit tjänstledig på halvtid. Fil. dr. Matthew Jacobson är postdoktor vid avdelningen. Tidigare universitetslektorn Clas Tollin är anställd som forskare på deltid. Carin Martiin och Kristina Nordéus är knutna till avdelningen.

Doktorander vid avdelningen är Sofia Carlford och William Renström. Sofia har från oktober varit föräldraledig. Märtha Lindberg är grundutbildningssamanuens. Isabelle Pihl och Kajsa Skinnars har gjort praktik, åtta veckor var, vid kulturresevatet Linnés Hammarby.

Under hösten gästades avdelningen i två veckor av gästforskaren Lukáš Holata (PhD) från University of South Bohemia, Tjeckien.

Forskning

Pågående forskningsprojekt vid avdelningen under året ha varit:

- Framtidssäkrat jordbruk, finansierat av Axel och Margaret Ax:son Johnsons stiftelse för vetenskap (Martii)
- Människor i brytningstid - en svensk by under den agrara och industriella revolutionen, finansierat av Vetenskapsrådet (Svensson, Myrdal, Prytz och Carlford)
- 'Fattigt arbetsfolk' i Sverige 1300–1600, Internationell postdoktor, finansierat av Vetenskapsrådet (Andersson)
- Domänstruktur och institutioner: om tidigmoderna skogar (Andersson, Larsson, Päiviö Sjaunja, Renström)
- Öst- och Sydostasiens agrarhistoria (Holmgren, Jacobson, Myrdal)
- Sveriges yngre geometriska kartor och lantmätare 1680–1700, finansierat av Kungl. Vitterhetsakademien (Tollin)
- Vem bodde var? – Rumsliga perspektiv på förmögenhetens fördelning i Stockholms stad 1715, finansierat av Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning (Jupiter och Svensson)
- Kontinuitet och förändring – Storskiftesreformens bakgrund och konsekvenser ca. 1749-1827, finansierat av KSLA (Jupiter)
- Boskapsskötseln i Jämtland och Västernorrland under 1700- och 1800-talen finansierat av Nordins fond vid Kungl. Vitterhetsakademien (Skoglund)

Nya anslag

Martin Andersson och Patrick Svensson beviljades 4 550 000 kr av Vetenskapsrådet för projektet *Kvarnkapacitet och kvarnmonopol i det tidigmoderna Sverige, ca 1625–1825*.

Martin Andersson beviljades 2 000 000 kr av Jan Wallanders och Tom Hedelius stiftelse samt Tore Browaldhs stiftelse (Handelsbankens forskningsstiftelser) för ett projekt om ekonomisk ojämlikhet i det svenska agrarsamhället.

Martin Andersson var medsökande på projektet "Tidigmodern ojämlikhet genom maskinlästa förmögenhetsregister" vilket beviljades 6 315 000 kr av Vetenskapsrådet. Kerstin Enflo vid Lunds universitet är huvudsökande.

Jesper Larsson har erhållit ett ERC (European Research Council) Consolidator Grant (ERC-2023-CoG) för projektet *Transition from transport reindeer herding to reindeer pastoralism: A study of Indigenous governance during change* (TransRein, 101124895), €1.989.816. Eva-Lotta Päiviö Sjaunja är namngiven forskare i ansökan.

Matthew Jacobson har beviljats 2 625 314 kronor av Riksbankens jubileumsfond för projektet *Klara torka – ett ramverk för resiliens i forna samhällen*.

Kristofer Jupiter var medsökande på projektet *Vändpunkter. Entreprenörskapets villkor i Småland över 100 år* som beviljades 7 000 000 kronor av Familjen Kamprads stiftelse för entreprenörskap, forskning och välgörenhet. Gunnel Cederlöf vid Linnéuniversitetet var huvudsökande och projektet är placerat där.

Jakob Starlander, beviljades en internationell postdok inom humaniora och samhällsvetenskap från Vetenskapsrådet på 3 900 000 kronor.

Doktorander

Avdelningen hade under 2024 två doktorander (se personal).

En ny doktorand har antagits, Hanna Bendz, och hon börjar den 1 januari inom projektet TransRein.

Disputationer/licseminarium

Inga disputationer under 2024

Undervisning

Under året har avdelningen undervisat inom SLU:s programstruktur på grundnivå och haft egna kurser inom landsbygdsprogrammet och landskapsarkitektprogrammet. Dessutom håller avdelningen kurser på master- och doktorandnivå. Avdelningen ger också två fristående kurser: Distanskurs i agrarhistoria och Sommarkurs i agrarhistoria.

Sammantaget har undervisningen i agrarhistoria under året omfattat fem kurser på grundnivå:

- 1) Jordbrukets och landsbygdens historia, 7,5 hp på Landsbygdsagronomprogrammet, kursansvarig Kristofer Jupiter;
- 2) Landskapets historia och växtkännedom 1, 15 hp på Landskapsarkitektprogrammet (LARK), kursansvarig Jesper Larsson;
- 3) Landskaps- och trädgårdshistoria samt växtkännedom, 15 hp på Landskapsingenjörprogrammet (LING), kursansvarig Jesper Larsson;
- 4) Jordbruket och samhället, 7,5 hp fristående distanskurs, kursansvarig William Renström
- 5) Sommarkurs i agrarhistoria, 10 hp som fristående kurs, kursansvarig Jesper Larsson.

På avancerad nivå gavs:

- 20th century agricultural economy and politics, 7,5 hp på mastersnivå, kursansvarig Patrick Svensson.

Martin Andersson gav under vårterminen forskarutbildningskursen "Early Modern Social Inequality" (7.5 hp), med deltagare från SLU, Stockholms universitet och Uppsala universitet.

Karin Holmgren har handlett och examinerat kandidatuppsatser på LARK- och LING-programmen. Janken Myrdal föreläste under våren på den globalhistoriska kursen som avdelningen för landsbygdsutveckling ger.

Förutom de kursansvariga har många på avdelningen medverkat på kurserna. Kristofer Jupiter har varit ansvarig för delmomentet Svenska historiska landskap (SHL) på Landskapets historia och växtkännedom för både landskapsarkitekter och landskapsingenjörer. På SHL har Matthew Jacobson, och William Renström medverkat med handledning. Patrick Svensson har undervisat på Jordbrukets och landsbygdens historia. Clas Tollin medverkade på Sommarkursen. Patrick Svensson har hållit introduktionsföreläsning för de nya agronomstudenterna vid SLU och Jesper Larsson har föreläst på lantbruksvetenskaplig grundkurs. Därutöver har Clas Tollin medverkat på kurser på Landskapsarkitektprogrammet.

Samverkan

Kring kulturreseptat Linnés Hammarby samverkar avdelningen med Länsstyrelsen i Uppsala län. Avdelningen tar fram kunskapsunderlag för forskning, undervisning och för att levandegöra miljön och för att återskapa 1700-tals jordbrukslandskap. Under sommaren har två studenter, en från SLU Kajsa Skinnars och den andra från Uppsala universitet. Campus Gotland, Isabelle Pihl, praktiserat vid Linnés Hammarby. I år har praktiken varit 8 veckor per person. Läs mer om avdelningens arbete på Linnés Hammarby på <https://www.slu.se/institutioner/stad-land/forskning/agrarhistoria-forskning/linnes-hammarby/>

Tollin har fortsatt med arbetet med landskapsvårdsåtgärder enligt utarbetad skötselplan för säteriet Lagersberg i Eskilstuna kommun. Åtgärderna 2024 har inriktats mot att friställa äldre ekar, bekämpa sly och återställa hagmark. Arbetet har skett i samarbete med stiftelsen Lagersbergs styrelse och Eskilstuna kommun. Dessutom har en fortsatt fornminnesinventering genomförts.

Patrick Svensson och Jesper Larsson har bidragit till Nordiska museets påkostade populärvetenskapliga bok *Nordbor* som kom ut i samband med invigningen av deras stora utställning med samma namn (se publikationer).

Priser och Utmärkelser

Martin Andersson har antagits som docent i agrarhistoria vid Sveriges lantbruksuniversitet.

Martin Andersson tilldelades ett "särskilt bidrag" på 80 000 kr för sin forskning av Helge Ax:son Johnsons stiftelse.

Jesper Larsson har den 13 mars invalts som arbetande inhemsk ledamot av Kungl. Gustav Adolfs akademien för svensk folkkultur.

Uppdrag m.m.

Patrick Svensson är ledamot av styrgruppen för The European Rural History Organisation (EURHO), medlem av redaktionskommittén för bokserien Rural History in Europe (Brepols publishers) och är medlem av redaktionsrådet för den franska jordbruksakademiens tidskrift Notes académiques de l'Académie d'agriculture de France. Han är invald ledamot av expertrådet till Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens kommitté för bibliotek, arkiv och historiska projekt (BAHP). Han är vice ordförande i

Vetenskapsrådets beredande och rådgivande grupp för nationella infrastrukturer inom humaniora, samhällsvetenskap och medicin. Han har under året varit fakultetsopponent på en doktorsdisputation, i historia vid Mittuniversitetet. Inom SLU har Patrick Svensson varit medlem av styrgruppen för forskarskolan People, Society and Sustainability.

Martin Andersson har blivit medlem av redaktionskommittén för Bebyggelsehistorisk tidskrift. Han är avdelningens representant på styrgruppen för the European Rural History Organization (EURHO).

Karin Holmgren har varit sakkunnig i Universitetskanslersämbetets (UKÄ) externa bedömargrupp avseende uppföljning av kvalitetssäkringsarbetet för utbildning vid Mälardalens universitet. Hon har varit ledamot i internationell expertpanel för Swiss National Science Foundation avseende interdisciplinära forskningsansökningar med möten i april samt i september. Hon har varit medlem i stipendiekommittén avseende Uppsala kommuns uppsatsstipendium för studenter. Inom SLU har hon varit sakkunnig i urvalsgrupp för bedömning av ansökningar till SLU:s Interdisciplinary Academy (IDA).

Jesper Larsson är medlem av Institutet för språk och folkminnets (ISOF) expertkommitté för UNESCO – immateriellt kulturarv. Han är tillika medlem av den vetenskapliga kommittén för *The Slovene Scientific Series in Humanities (SSSH)*. Larsson var den 30 september granskare vid Ellen Lindboms slutseminarium vid Institutionen för ekonomisk historia vid Uppsala universitet. Inom SLU är han vice-ordförande i forskarutbildningsnämnden vid NJ-fakulteten och ordinarie medlem av valberedningen vid samma fakultet.

Matthew Jacobson leder en samarbete mellan SLU, Uppsala universitet och Stockholms universitet med titeln *Jämförande perspektiv på jordbruk och klimat/Comparative Perspectives on Agriculture and Climate (AgriClim)*

Forskningsvistelser inom och utom landet

William Renström deltog i skrivbordsutbyte vid institutionen för historiska studier på Göteborgs Universitet 30 september-11 oktober inom ramen för den nationella forskarskolan i historia. Han har även deltagit i ”Fältkurs om tvärvetenskaplig kulturlandskapsanalys” i Bad Segeberg, Tyskland den 29 april till den 3 maj.

Konferensmedverkan m.m.

Martin Andersson har under året deltagit i och presenterat sin forskning vid en internationell workshop i forskningsnätverket Worlds of related coercions in work i Köpenhamn; vid Economic History Society's konferens i Newcastle upon Tyne i England; vid konferensen ”Peasant cultures in Europe from antiquity to the twentieth century” i Lublin i Polen; vid Social Science History Association's konferens i Toronto i Kanada; och vid den internationella workshopen ”Vågor av förvisningar” vid Åbo akademi.

Sofia Carlford deltog och presenterade vid workshopen ”Värlfärdsstatens framväxt” i Stockholm den 25-26 april.

Matthew Jacobson presenterade vid the British Association for Near Eastern Archaeology (BANEA) Annual Conference, Glasgow, Scotland, UK i januari. Han höll en keynote-presentation vid workshopen "Climate of the past and societal responses to environmental changes" som hölls vid University of Bern, Bern, Switzerland i juni och i december var han inbjuden presenterare på sessionen "Southeast Asia and the Indo-Pacific: Past, Present, and Future Climate and Environment" vid American Geophysical Union (AGU), Washington, D.C., USA.

Kristofer Jupiter deltog i workshopen *Critical Environments – Workshop on environmental humanities* vid Linnéuniversitet i Växjö, 14-15 mars.

Jesper Larsson deltog och presenterade vid Workshop on the Ostrom Workshop (WOW7) i Bloomington, Indiana, USA under juni.

Patrick Svensson deltog med en presentation i en workshop vid historiska institutionen i Lund på temat "Household finance in the Nordics (16th-20th centuries)" den 4-5 juni och presenterade även vid the Social Science History Association's konferens i Toronto i Kanada i november.

Clas Tollin höll en presentation den 26 juni i en fältlokal på Norra Djurgården i samband med 2024 *IUFRO World Congress*. Tollin deltog även med en presentation vid *Stockholm i den medeltida världen* 9-11 oktober 2024 på Stockholms medeltidsmuseum.

Uppsala högre seminarium i agrarhistoria

Martin Andersson har varit seminarieansvarig under våren och Matthew Jacobson under hösten. Seminarierna har arrangerats både i hybridform, på plats i Ultuna och digitalt på Zoom, men också rent digitala seminarier.

Under vårterminen arrangerades nio seminarier. Martin Skoglund (nu postdoktor vid Stockholms universitet) presenterade sin forskning om animalieproduktion i Norrland under 1700- och 1800-talen; Anton Larsson (arkeolog vid Stockholms universitet) presenterade sin avhandling om jordskred i Göta Älvdalen; Dianne Unsain (Stockholms universitet) presenterade pågående forskning kring socioekonomiska skillnader i djurhållning och animaliekonsumtion i medeltidens södra Frankrike; avdelningens William Renström presenterade ett utdrag ur sitt avhandlingsarbete; Henrik Svensson (geograf vid Högskolan Kristianstad) presenterade en undersökning av enskiftet; Maja Lundkvist (doktorand i ekonomisk historia i Uppsala) presenterade ett kapitelutkast rörande hemmansklyvningen i Uppsala län; Ville-Pekka Kääriäinen (doktorand i historia vid Helsingfors universitet) presenterade sin forskning om obesuttna i 1600-talets Savolax; Joshua Rhodes (forskare vid universitetet i Durham) presenterade pågående forskning om gårdsstorlekar i England under tidigmodern tid; och slutligen presenterade avdelningens Martin Andersson sin pågående forskning om folkmängd och social struktur i 1500-talets Sverige.

Under våren arrangerades därtill ett halvdagssymposium i samarbete med Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning i Alnarp på temat ”Djurgårdar och djurhagar”. Keynote vid symposiet var Elyze Storm-Smeets from universiteten i Wageningen; övriga presentatörer var Åsa Ahrland (SLU), Patrik Olsson (SLU), Örjan Kardell (Uppsala universitet), avdelningens Clas Tollin, samt Henrik Niklasson (Kgl. Djurgårdsförvaltningen).

Under höstterminen anordnade vi åtta högre seminarier. Serien inleddes med att två av våra egna doktorander presenterade sina projekt: William Renström om sitt arbete med skogsägande i Västmanland under 1600- och 1700- talen och Sofia Carlford om lokal maktfördelning i By och Folkärna, 1863-1909. Sedan följde Marcus Falk från ekonomisk historia, Lund universitet, om fliten på den tidigmoderna sydsvenska landsbygden (1670-1860). Från Glasgow universitet (Storbritannien) presenterade sedan Dan Calderbank fynd vid den arkeologiska utgrävningsplatsen Tell Khaiber i Irak. En annan arkeolog, Filmo Verhagen vid Uppsala universitet, talade sedan om landsbygdens resurser i det romerska Italien. Lukáš Holata presenterade kring användandet av integrerad landskapsanalys för att identifiera medeltida jordbruk i Tjeckien. Jakob Starlander (nu postdoktor vid Berns universitet, Schweiz) presenterade sin forskning om bränder i skogar och bosättningar i Finland under 1600-talet och slutligen presenterade Eirini Anagnostou från Stockholms universitet en studie om användandet av mänskliga isotoper för att öka förståelsen av AD 536/550-händelserna i Sverige.

Gästföreläsningar m.m.

Martin Andersson höll en föreläsning för allmänheten om sin bok ”Från trälar till tjänstefolk” vid Stockholms stadsarkiv.

Jesper Larsson höll ett installationsföredrag vid Kungl. Gustav Adolfs akademien den 10 september.

William Renström presenterade på historiska seminariet på institutionen för historiska studier, Göteborgs universitet, 1 oktober. Titel: Kronoallmänning eller bondeskog: skogsägande i Västmanland ca 1600–1700 i samband med Skrivbordsutbyte vid institutionen för historiska studier på Göteborgs Universitet 30 september-11 oktober.

Patrick Svensson höll en presentation i juni för fakultetsledning och rektor om sin och Martin Skoglund's forskning om Laki-vulkanens utbrott år 1783 och han höll en presentation på NJ-fakultetens Fakultetsdag den 20 november: “The Swedish food chain around the year 1800”.

Clas Tollin hade den 25 maj föredrag och fältvandring för Krusenbergs byalag om Krusenbergs historia och historiska landskap. Den 4 juli hade han fältvandring och föredrag i kulturreseptatet Smedstorps dubbelgård och Föllingsö i Östergötland för Nätverket svenska kulturlandskap. På Arkeologidagen den 25 augusti höll Tollin en historisk fältvandring på Kungliga Djurgården och arrangör var Kungl. Djurgårdens förvaltning. Den 26 november höll an en föreläsning för Kartografiska Sällskapet i Uppsala med titeln ”1600-talets kartor och lantmätare i Uppland”.

Media

Martin Andersson intervjuades i TV-programmet ”Historisk Axess” av historiken Åsa Karlsson rörande boken ”Från trälar till tjänstefolk”.

Jesper Larsson medverkade i Vetenskapsradion i P1 den 2 december i ett program om fäboddar med anledning av att fäbodkulturen i Sverige och Norge förts upp på UNESCOs lista över immateriella kulturarv.

Janken Myrdal publicerade två artiklar i *Dagens Nyheter* (se publikationer).

William Renström blev intervjuad om sin avhandling och om agrarhistoria på lokalradiostationen NDR1 Welle Nord, Tyskland. Programmet sändes den 3 maj 2024.

Patrick Svensson skrev en text på ledarsidan i ATL Lantbrukets affärstidning den 18 juli: ”Skiftena bidrog till kraftig tillväxt av jordbruksproduktionen”.

Publikationer

Martin Andersson & Jakob Molinder, (2024) Swedish income inequality in 1613, *Economic History Review* 77(4): 1336-1361

Martin Andersson, (2024) Recension av “Landless Households in Rural Europe 1600–1900, edited by Christine Fertig, Richard Paping and Henry French (Woodbridge: The Boydell Press, 2022; pp. xvi + 329. £ 85.00).”, *The English Historical Review* 139(597), 541–542.

Martin Andersson (2024) Migration mellan Sverige och Finland vid 1600-talets början. Skogsfinsk forskning i nya sammanhang, i Marja Liisa Keinänen & Maud Wedin (red.), *På nya stigar och spår: Mångvetenskapliga perspektiv på skogsfinnarna i Skandinavien*, Uppsala: Finsk-ugriska institutionen i Uppsala.

Jacobson, Matthew J., Chawchai, S., Scholz, D., Riechelmann, DFC, **Holmgren, Karin**, et al 2024. [Speleothem records from western Thailand indicate an early rapid shift of the Indian summer monsoon during the Younger Dryas termination](#). *Quaternary Science Reviews* 330, 108597

Jacobson, Matthew J., Seguin, J., and Finné, M. (2024) Holocene hydroclimate synthesis of the Aegean: diverging patterns, dry periods and implications for climate-society interactions. *The Holocene* 34(12): 1807-1823.

Larsson, Jesper, (2024) Kampen om skogen, i: red. A. Arfvidsson Womack, F. Svanberg och U. Torell, *Nordbor, liv och rörelse under 500 år*. Stockholm, Nordiska museets, 24–27.

Larsson, Jesper och **Jakob Starlander** (2024) Tidigmoderna institutioner för hållbarhet: om gemensamt brukad och ägd mark i boreal skog och fjäll. I: red. Seema Arora-Jonsson, Cecilia Waldenström och Emil Sandström *Hållbarhetens dimensioner*. Stockholm, Verbal förlag, 27–43.

Larsson, Jesper & Eva-Lotta Päiviö Sjaunja (2024) Giron eller Kiruna – ripan och malmen, i *Tidskriften STAD #45*, 20–24.

Myrdal, Janken (2024) Den pontiska stäppen, i *Essä 15-16, 2022, Öst och Väst*, 37-45.

Myrdal, Janken (2024) Autofiktionen tillfredsställer människors behov av skvaller, *Dagens Nyheter* 31 januari.

Myrdal, Janken (2024) Johan Cullberg visste att krisen kan föda utveckling om den inte förnekas, *Dagens Nyheter* 1 april.

Pihl, Christofer. & **William Renström** (2024). State servants, cash, and credit market modernizations in early modern Stockholm. *Social science history*, 1-23
<https://publications.slu.se/?file=publ/show&id=133130&lang=en>

Svensson, Patrick (2024) ”Järnvägen, sågen, skogen och Norrland”, i: red. A. Arfvidsson Womack, F. Svanberg och U. Torell *Nordbor. Liv och rörelse under 500 år*, 273-279.

Hedefalk, Finn, **Patrick Svensson** & Anna Tegunimataka (2024) “Migration in Times of Economic Growth and Recession”, in Dribe, M., Nilsson, T. and A. Tegunimataka (red.) *Urban lives. An Industrial City and Its People During the Twentieth Century*. Oxford: Oxford University Press, 115-145.

Dribe, Martin & **Patrick Svensson** (2024) “Landskrona: The Industrial City”, i Dribe, M., Nilsson, T. and A. Tegunimataka (red.) *Urban lives. An Industrial City and Its People During the Twentieth Century*. Oxford: Oxford University Press, 26-81.

Svensson, Patrick (2024) ”De obesuttna i Stensjö by”, i Kungl. Vitterhetsakademiens Årsbok 2024.

Tollin, Clas (2024) ”När Uppland sattes på kartan” I: *Saga och Sed*. Kungl. Gustav Adolfs Akademiens årsbok 2023, 57-73.